

UCHWAŁA Z DNIA 9 KWIETNIA 2008 R.
SNO 20/08

Ustalenie, że przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa może być oparte na wyroku warunkowo umarzającym postępowanie wobec sprawcy czynu, którego znamiona zawarte są w zarzucanym przewinieniu dyscyplinarnym.

Przewodniczący: sędzia SN Piotr Hofmański.

Sędziowie SN: Zbigniew Hajn, Iwona Koper (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem protokolanta w sprawie sędziego Sądu Okręgowego po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2008 r. w związku z zażaleniem obwinionego sędziego, na uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 8 stycznia 2008 r., sygn. akt (...), w przedmiocie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych i obniżenia wysokości wynagrodzenia

u c h w a l i ł : u t r z y m a ć z a s k a r ż o n ą u c h w a ł ę w m o c y ; k o s z t a m i p o s t ę p o w a n i a o b c i ą ż y ć S k a r b P a ń s t w a .

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2004 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Apelacyjnego wszczął wobec sędziego Sądu Okręgowego postępowanie dyscyplinarne zarzucając mu, że w okresie od dnia 6 września 1999 r. do dnia 22 października 1999 r., będąc sędzią Sądu Okręgowego, pełniącym obowiązki Przewodniczącego Wydziału XIII Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że usunął z akt i dokumentów księgi wieczystej KW nr (...), postanowienie z dnia 5 lipca 1999 r. o odmowie wpisu, trzy zwrotne potwierdzenia odbioru i zarządzenie o uprawomocnieniu się wskazanego postanowienia, którymi to dokumentami nie miał prawa wyłącznie rozporządzać, czym działał na szkodę interesu publicznego, tj. popełnienie czynu z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm. – dalej jako u.s.p. z 2001 r.).

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uchwałą z dnia 13 maja 2002 r. zezwolił na pociągnięcie sędziego Sądu Okręgowego do odpowiedzialności karnej sądowej za ten czyn.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2005 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny zawiesił postępowanie dyscyplinarne do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia o winie

sędziego w postępowaniu karnym toczącym się w Sądzie Rejonowym. W jego uzasadnieniu Sąd Apelacyjny powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 27 listopada 2003 r. (SNO 73/03), w którym stwierdzono, że jeżeli przedmiotem toczących się równocześnie postępowań dyscyplinarnego i karnego jest odpowiedzialność związana z zarzutem popełnienia tego samego czynu o znamionach przestępstwa, to orzeczeniem obalającym domniemanie niewinności jest wyrok karny.

Zarządzeniem z dnia 10 grudnia 2007 r. Prezes Sądu Okręgowego, na podstawie art. 130 § 1 u.s.p., zarządził natychmiastową przerwę w czynnościach służbowych sędziego Sądu Okręgowego do czasu podjęcia uchwały przez Sąd Dyscyplinarny wskazując, że prawomocnym wyrokiem z dnia 6 grudnia 2007 r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 66 § 1 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne przeciwko sędziemu Sądu Okręgowego oraz orzekł świadczenie pieniężne w kwocie 5 000 zł. Tym samym ustalone zostało, że sędzia dopuścił się czynu zabronionego z art. 231 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Czyn ten (popełniony według ustaleń powołanego wyroku w dniu 22 października 1999 r.) polegający na usunięciu z akt sprawy postanowienia oraz związanych z nim dokumentów stanowi przekroczenie podstawowych obowiązków sędziego.

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2007 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny podjął zawieszono postępowanie dyscyplinarne i skierował sprawę na posiedzenie Sądu Dyscyplinarnego w celu podjęcia uchwały z art. 130 § 3 u.s.p.

Zaskarżoną obecnie uchwałą z dnia 8 stycznia 2008 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny zawiesił sędziego Sądu Okręgowego w czynnościach służbowych do prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego i na czas trwania zawieszenia obniżył o 25 % wysokość jego wynagrodzenia. W ocenie tego Sądu za podjęciem uchwały przemawia wzgląd na powagę urzędu sędziego oraz dobro służby, które wyklucza możliwość pełnienia obowiązków przez sędziego w czasie prowadzenia postępowania dyscyplinarnego w sytuacji, gdy w postępowaniu karnym przeciwko sędziemu o czyn tożsamy z zarzucanym mu w postępowaniu dyscyplinarnym przewinieniem dyscyplinarnym zostało stwierdzone w prawomocnym orzeczeniu sądu, że sędzia popełnił czyn wyczerpujący znamiona umyślnego przestępstwa. Do podważenia tej oceny nie może prowadzić stanowisko wyrażone w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 maja 2000 r. (P 1/99), zgodnie z którym wyrok warunkowo umarzający postępowanie nie obala domniemania niewinności. Odnosząc się do wniosku obwinionego o umorzenie postępowania dyscyplinarnego na podstawie art. 108 § 2 u.s.p. i niestosowanie art. 108 § 4 u.s.p. – Sąd Apelacyjny wyraził zapatrywanie, że określony w art. 108 § 4 u.s.p. dłuższy okres przedawnienia przewinień dyscyplinarnych związany jest z ustaleniem,

iż przewinienie zawiera znamiona przestępstwa, które w ocenie tego Sądu, wynika z wyroku warunkowo umarzającego postępowanie.

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2008 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie uwzględnił wniosku obwinionego o umorzenie postępowania dyscyplinarnego.

W zażaleniu obwiniony sędzia zarzucił zaistnienie bezwzględnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia orzekania i wnosił o uchylenie zaskarżonej uchwały. Podnosił, że rozstrzygnięcie o warunkowym umorzeniu postępowania nie opiera się na udowodnieniu winy, brak było zatem podstaw do przyjęcia, że zarzucane mu przewinienie dyscyplinarne ma znamiona przestępstwa. Wyłącza to zastosowanie art. 108 § 4 u.s.p.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w odpowiedzi na zażalenie przychylił się do stanowiska skarżącego odnośnie do przedawnienia ścigania zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego i wnosił o zmianę zaskarżonej uchwały przez odmowę zawieszenia sędziego w czynnościach sądowych i umorzenie postępowania dyscyplinarnego.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Zarzucane obwinionemu sędziemu przewinienie dyscyplinarne popełnione zostało w dniu 22 października 1999 r., a więc przed wejściem w życie u.s.p. z 2001 r. Na podstawie art. 204 § 1 tej ustawy w sprawach przewinień dyscyplinarnych sędziów, popełnionych przed jej wejściem w życie stosuje się przepisy tej ustawy z wyjątkiem art. 108, z zastrzeżeniem § 2 do 5. Do przewinień popełnianych przed dniem 1 października 2001 r. zawsze więc stosuje się poprzednio obowiązujące zasady dotyczące przedawnienia. Oznacza to, że w sprawie mieć będzie zastosowanie art. 81 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu obowiązującym od dnia 9 września 1993 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 – dalej jako u.s.p. z 1985 r.). Przepis ten w § 1 przewidywał 3-letni termin przedawnienia zarówno wszczęcia jak i wyrokowania w sprawie dyscyplinarnej co do przewinienia służbowego nie zawierającego znamion przestępstwa. Jeżeli natomiast czyn zawierał znamiona przestępstwa, to zgodnie z § 2 przedawnienie dyscyplinarne nie mogło nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach Kodeksu karnego. Przedawnienie dyscyplinarne w tym przypadku następowało więc według przepisów Kodeksu karnego (art. 101 i 102 k.k.).

Przepis art. 81 § 2 u.s.p. z 1985 r. (tak jak art. 108 § 4 u.s.p. z 2001 r.) wiąże dłuższy okres przedawnienia przewinienia dyscyplinarnego z ustaleniem, że zawiera ono znamiona przestępstwa, a nie – jak podnosi skarżący – ze skazaniem za przestępstwo. Ustalenie, że przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa może być oparte na wyroku warunkowo umarzającym postępowanie wobec sprawcy czynu, którego znamiona zawarte są w zarzucanym przewinieniu

dyscyplinarnym. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w cytowanym przez skarżącego, powoływanym uprzednio wyroku z dnia 16 maja 2000 r., wyrok warunkowo umarzający postępowanie nie stwierdza winy oskarżonego, nie powoduje więc obalenia domniemania niewinności, zawiera natomiast – konieczne i wystarczające z punktu widzenia możliwości zastosowania art. 81 § 2 u.s.p. z 2005 r. – ustalenie o charakterze procesowym w zakresie przypisania mu sprawstwa zarzucanego czynu.

W tym stanie rzeczy, nieuzasadnione jest stanowisko skarżącego oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, że nastąpiło przedawnienie zarzucanego sędziemu przewinienia dyscyplinarnego. Na podstawie art. 81 § 2 u.s.p. z 1985 r. przedawni się ono z upływem terminów określonych w art. 101 § 1 pkt 4 i art. 102 k.k., liczonych od dnia 22 października 1999 r.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.